

Я. В. Гладких, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: **Т. В. Клименко**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ» ЯК ОБ'ЄКТА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

***Ключові слова:** публічні закупівлі, управлінський облік, бюджетні кошти, добросовісна конкуренція, процедура електронних закупівель.*

З метою адаптації законодавства України до міжнародних стандартів у частині виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами прийнято Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII [1], який визначає правові та економічні засади здійснення публічних закупівель як основного дієвого механізму запобігання проявам корупції у цій сфері, розвитку добросовісної конкуренції.

Відповідно до Закону України № 922-VIII, «публічні закупівлі – придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленим цим Законом» [1]. На наш погляд, таке тлумачення терміна «публічні закупівлі» є доволі вузьким і не враховує їх основні особливості, що зумовлює необхідність уточнення змісту.

Дефініція поняття «публічні закупівлі» зосереджується в центрі уваги значного кола вчених, серед яких: І. Висоцька, В. Висоцький, Н. Головка, Я. Горбатюк, О. Грабовський, О. Іванюк, В. Зубар, І. Кравець, В. Міняйло, І. Мордяк, Ю. Оврамець, О. Овсянюк-Бардадіна, А. Оліфер, О. Письменна, В. Русін, В. Смириченський, Н. Ткаченко, Ю. Уманцева, Н. Шаповал, О. Шатковський та ін.

Напрацьований науковий доробок учених переважно сконцентрований на причинах створення публічних закупівель, зокрема запобіганні проявам корупції та розвитку добросовісної конкуренції, а не на визначенні його понятійної сутності й концептуальної ідентифікації, що спонукає до проведення подальшого дослідження.

Ставимо за належне, розглянути визначення терміну «публічні закупівлі» низкою вітчизняних учених, які намагалися наблизитися до основних його характеристик та ідентифікувати головні його ознаки.

Погоджуємося з В. Псьотою, що в бухгалтерському обліку бюджетних установ для потреб управлінського обліку публічні закупівлі доцільно розглянути як інтегрований об'єкт обліку, який включає одночасно предмет закупівлі та процедури закупівлі. Відповідно до цього, вони розглядаються і як господарський засіб, і як господарський процес [2].

Загалом, Ю. Оврамець розглядає публічні закупівлі в спектрі адміністративного права, зокрема науковець надає таке визначення, що це «інститут адміністративного права, що визначає процес реалізації державного замовлення, який полягає в придбанні державними замовниками товарів, робіт, послуг за найбільш вигідними ринковими умовами з метою задоволення публічного інтересу (суспільних потреб)» [3].

Н. Здирко підкреслює, що «публічні закупівлі – це сукупність відносин між учасниками та замовниками щодо прозорого придбання останніми товарів, робіт, послуг відповідно до річного плану з дотриманням принципів максимальної економії та ефективності за умови рівності та добросовісної конкуренції» [4].

Не менш важливе визначення надали І. Кравець та О. Іванюк у своїй науковій праці, зокрема, вони характеризують публічні закупівлі як задоволення соціально-економічних потреб громадян у формі надання товарів і послуг за рахунок бюджетних коштів на основі відкритої співпраці представників уряду та бізнесу [5].

Натомість В. Новаковець характеризує публічні закупівлі як «специфічний інструмент фінансово-правового регулювання правовідносин щодо формування, раціонального розподілу та ефективного використання публічних фондів коштів, що застосовується у процесі реалізації публічного інтересу при придбанні товарів, робіт і послуг за публічні кошти» [6].

Перелік запропонованих визначень терміна «публічні закупівлі» дозволяє зосередити увагу на основних його ознаках, у тому числі й як об'єкта управлінського обліку:

- замовниками товарів (робіт, послуг) є державні органи, територіальні громади, об'єднані територіальні громади та ін.;
- придбання товарів (робіт, послуг) здійснюється безпосередньо за рахунок бюджетних коштів;
- придбання товарів (робіт, послуг) має передбачати дотримання принципу максимальної економії та добросовісної конкуренції;
- придбання товарів (робіт, послуг) має бути прозорим і здійсненим через інформаційно-комунікаційну систему з дотримання конкурентної процедури електронних закупівель на умовах, визначених чинним законодавством України.

Виділені ознаки, дозволяють охарактеризувати публічні закупівлі як процес придбання товарів (робіт, послуг), які мають відповідати технічним стандартам та мають обов'язково пройти низку стадій із моменту прийняття рішень замовником щодо нагальної потреби в товарі (роботі, послугі) до підписання договору про закупівлю з переможцем та контролем за виконанням основних умов даного договору.

Отже, на наш погляд, під категорією «публічні закупівлі» варто розуміти публічний процес взаємодії замовника із учасниками торгів щодо прозорого придбання товарів (робіт, послуг), який передбачає визначення потреби у товарі (роботі, послугі), проведенні процедури електронних закупівель за бюджетні кошти згідно із законодавством, підписанні договору про закупівлю та контроль за повним виконання всіх його умов. Запропоноване визначення є більш змістовним і повним, а головне, воно зосереджується на основних стадіях здійснення процесу купівлі товарів (робіт, послуг) за бюджетні кошти. До того ж розгляд публічних закупівель як об'єкту управлінського обліку дозволяє сформувати інформаційну базу для проведення закупівельних процедур і проведення аналітичних досліджень щодо ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях проведення закупівель.

Список використаних джерел: 1. Про публічні закупівлі: Закону України від 25.12.2015 № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>. 2. Псьота В.О. Публічні закупівлі як комплексний об'єкт для потреб управлінського обліку у державному секторі. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 3(89). С. 145-152. 3. Оврамець Ю. Поняття та сутність «публічних закупівель» в адміністративному праві України. *Право. Людина. Довкілля*. 2017. № 264. С. 185-194. 4. ЗDIRKO H. Публічні закупівлі в Україні: історичний аспект становлення та розвитку. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 48/3. С. 139-147. 5. Кравець І., Іванюк О., Трушковський В. Теорія та практика публічних закупівель. *Ефективна економіка*. 2021. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/> 6. Новаковець В. М. Фінансово-правовий механізм регулювання державних закупівель: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2012. 252 с.

УДК 657.471

Л. О. Дорошенко, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: **О. Ю. Акименко**, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК БРАКУ У ВИРОБНИЦТВІ СПОРТИВНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Ключові слова: бухгалтерський облік, спортивна продукція, рахунок, брак у виробництві, зовнішній брак, внутрішній брак.

У процесі виробництва спортивної продукції можуть виникнути умови, відповідно до яких буде виготовлена продукція, яку не можна використовувати за її прямим призначенням і яка потребує нагального доопрацювання. У бухгалтерському обліку це ідентифікується як брак у виробництві, який передбачає понесення підприємством додаткових витрат на виправлення виявлених невідповідностей технічним нормам. Забезпечення належної організації обліку браку у виробництві спрямоване на виявлення всіх необхідних витрат, які виникають у процесі усунення браку та доведення спортивної продукції до нормативної відповідності якості. Отже, без належної організації обліку неможливо досягнути позитивних результатів діяльності, оскільки вона є одним із найвідповідальніших етапів створення